

Hej, min vänkör!

Metoder för att främja samarbete mellan barn- och ungdomskörer i Norden

Rosanna Halttunen

Examensarbete
Kulturproduentskap
2020

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Kulturproduentskap
Identifikationsnummer:	8042
Författare:	Rosanna Halttunen
Arbetets namn:	Hej, min vänkör! - Metoder för att främja samarbete mellan barn- och ungdomskörer inom Norden
Handledare (Arcada):	Elisabeth Öhman
Uppdragsgivare:	
<p>Sammandrag:</p> <p>I detta examensarbete går jag del för del igenom det vänkörprojekt jag skapat för Norbusangfestivalen 2019 och ger utvecklingsförslag för det. Målsättningen med vänkörprojektet är att utveckla ett koncept som främjar samarbete mellan de körer som deltar i Norbusangfestivalen från de nordiska länderna. Syftet är att skapa band mellan körerna och ge dem en möjlighet för framtida samarbeten samt kontakter till en kör från ett annat nordiskt land. Vänköerna fick fyra uppgifter i videoformat som de skulle göra och skicka till varandra före festivalen. Under festivalen träffades körerna och tillsammans gjorde vi en del av de uppgifter de redan gjort före. Norbusangfestivalen samlar årligen in barn- och ungdomskörer från alla nordiska länder. Vänkörprojektet gjordes som ett test för festivalen för att undersöka om detta skulle vara ett koncept som kunde utvecklas och användas inom andra områden i Norbusangkoncernen. Genom kvalitativ forskning har jag analyserat och bearbetat vänkörprojektet. Genom intervju och undersökning av liknande projekt har jag utvecklat ett koncept som kommer att kunna användas inom andra områden och jag ger förslag på verktyg och metoder för att nå målet och syftet. I detta arbete har jag nått både målsättningen och syftet.</p>	
Nyckelord:	körfestivaler, barnkörer, ungdomskörer, nordiskt samarbete, vänkör
Sidantal:	33
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	15.12.2021

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Cultural Management
Identification number:	8042
Author:	Rosanna Halttunen
Title:	Hi, my twinchoir! - With which methods can we encourage cooperation between children- youth choirs in the Nordic countries?
Supervisor (Arcada):	Elisabeth Öhman
Commissioned by:	
<p>Abstract:</p> <p>In this thesis I will part by part go through the twin choir project I created for Norbusangfestival 2019. I will also be giving examples for development for the project. The objective of the twin choir project is to create a concept that promotes cooperations between the choirs that participate in the festival. The purpose of the project is to create a bond between choirs from different Nordic countries and give them a contact choir in another Nordic country. The twin choirs received four video tasks that they were supposed to do and sent the twin choir before the festival. During the festival, the two choirs met, and we did a few of the same tasks as they had already done beforehand. The Norbusangfestival gathers children- and youth choirs from every Nordic country every year. The twin choir project was created as a test, if this could be developed and used in different areas of Norbusang. Through qualitative research methods I have analyzed and processed the twin choir project. Through interviews and research of other similar projects, I have been able to develop a concept that can be used in other areas as well as given examples of tools and methods to use to achieve the objective and the purpose. In this thesis I have been able to achieve the objective and the purpose.</p>	
Keywords:	Choir festivals, children's choirs, youth choirs, Nordic cooperation, twin choir
Number of pages:	33
Language:	Swedish
Date of acceptance:	15.12.2021

OPINNÄYTE	
Arcada	
Koulutusohjelma:	Kulttuurituotanto
Tunnistenumero:	8042
Tekijä:	Rosanna Halttunen
Työn nimi:	Hei, ystäväkuoroni! - Millä menetelmillä voidaan edistää lasten- ja nuorisokuorojen yhteistyötä Pohjoismaissa?
Työn ohjaaja (Arcada):	Elisabeth Öhman
Toimeksiantaja:	
<p>Tiivistelmä:</p> <p>Tässä oppinäytteessä käyn osa osalta läpi ystäväkuoroprojektia, jonka olen luonut Norbusangfestivaali 2019 varten. Tässä työssä käyn myös läpi kehitysehdotuksia projektille. Ystäväkuoroprojektin tavoitteena on luoda konsepti, joka edistää Pohjoismaisten lasten- ja nuorisokuorojen yhteistyötä. Projektin tarkoituksena on luoda side kuorojen välille ja antaa heille mahdollisuuden tuleviin yhteistöihin ja saada kontaktikuoro toisesta Pohjoismaasta. Ystäväkuorot saivat neljä videotettävää, jotka he tekivät ja lähettivät toisilleen ennen festivaalia. Festivaalin aikana kuorot tapasivat toisensa ja tehtiin yhdessä muutamia samat tehtävät jotka he olivat ennen festivaalia tehneet. Norbusangfestivaali kerää vuosittain lapsi- ja nuorisokuoroja ympäri Pohjoismaita. Ystäväkuoroprojekti tehtiin testinä jonka tavoite oli selvittää onko tämä sopiva konsepti jota voisi kehittää ja käyttää Norbusangin toiminnassa. Kvalitatiivisen tutkimuksen avulla olen analysoinut ja työstänyt ystäväkuoroprojektia. Haastatteluiden ja muiden samankaltaisten projektien avulla olen kehittänyt konseptin, jota voidaan käyttää Norbusangin toiminnassa. Annan myös ehdotuksia millaisia työkaluja ja menetelmiä voi käyttää, että päästään tavoitteeseen ja tarkoitukseen. Olen tässä työssä päässyt sekä tavoitteeseen että tarkoitukseen.</p>	
Avainsanat:	Kuorofestivaalit, lastenkuorot, nuorisokuorot, Pohjoismainen yhteistyö, ystäväkuorot
Sivumäärä:	33
Kieli:	Ruotsi
Hyväksymispäivämäärä:	15.12.2021

INNEHÅLL

1	Inledning	8
1.1	Forskningsfråga, syfte och målsättning	8
1.2	Metoder och material	9
2	Publikarbete och tillämpad konst	10
2.1	Vad är publikarbete?	10
2.2	Vad är tillämpad konst?	12
3	Projektet.....	14
3.1	Norbusang	14
3.2	Utformande av projektet	15
3.3	Vad ska man tänka på då man jobbar med minderåriga?	17
3.4	Början.....	17
3.5	Vänkörsprojekt: Barnkörer	18
3.6	Vänkörsprojekt: barn-och ungdomskörer	20
3.7	Sammanfattning av vänkörsprojektet	21
3.7.1	Kontakten mellan köerna	22
3.7.2	Storleken på köerna.....	22
3.7.3	Åldern på koristerna	22
4	Liknande projekt.....	23
4.1	Musikhuset, Lyssna, jag komponerar!	23
4.2	Wawa- institutet, Hokseli Pokseli Poloff.....	23
5	Utveckling av vänkörsprojektet.....	24
5.1	Delarna inom vänkörsprojektet.....	24
5.1.1	Kontaktpersoner	24
5.1.2	Plattformen	25

5.1.3	Uppgifterna.....	25
5.1.4	Fysiska träffen under festivalen.....	26
5.1.5	Kontakt efter festivalen	26
5.2	Konkreta sätt att förbättra på vänkårsprojektet.....	26
5.2.1	Körerna	26
5.2.2	Uppgifterna före, under och efter festivalen.....	27
5.2.3	Den fysiska träffen.....	30
6	Sammanfattning och reflektion	31
6.1	Slutsats	31
6.2	Slutord.....	32
7	Källor / References	34
8	Bilagor	36

Förord

Jag vill tacka mina underbara kollegor jag jobbat med under Norbusangfestivalen 2019 för allt stöd de gav mig under skapande av vänkörsprojektet. Utan dem hade detta projekt inte varit möjligt. Tack också till Norbusang för det jobb som görs för nordiskt samarbete inom körsång.

1 INLEDNING

Detta examensarbete bygger på mina erfarenheter från min praktikperiod på DUNK - De Ungas Musikförbund i Svenskfinland, där jag jobbade som produktionsassistent och utvecklade ett vänkörsprojekt inspirerat av olika former av publikarbete.

Norbusangfestivalen är en festival som arrangeras en gång per år i ett av de nordiska länderna. Festivalen samlar barn- och ungdomskörer från alla nordiska länder. Festivalen har genom åren varit stängd och programmet enbart för de körer som deltar i festivalen och medföljande vuxna.

Festivalen arrangeras av organisationen vid namn Norbusang. Norbusang leds av Norbusangrådet som består av musik- och körorganisationer inom de nordiska länderna. I kapitel 3.1. tar jag upp vilka dessa organisationer är. Jag blev själv invald i Norbusangs Ungdomsråd under våren 2019.

I detta examensarbete kommer jag att gå igenom vad vänkörsprojektet konkret gick ut på, hur det utformades och hur projektet fortlöpte. Jag fick två olika resultat från projektet och kommer i detta arbete berätta om båda i olika kapitel. Detta examensarbete är samtidigt ett utvecklingsarbete för vänkörsprojektet.

1.1 Forskningsfråga, syfte och målsättning

Då jag påbörjade min praktik för DUNK och Norbusangfestivalen, blev jag tillfrågad vad jag var intresserad av att göra och lära mig under praktiken. Jag har alltid haft ett intresse för publikarbete och fick en möjlighet att utveckla ett projekt för festivalen baserat på mina egna tankar och idéer.

Då festivalen ofta är stängd för utomstående och endast deltagare i festivalen får ta del av festivalprogrammet, ville jag skapa ett koncept för deltagarna som skulle ge mervärde till festivalupplevelsen. Jag tog inspiration av publikarbete inom olika konstformer för att undersöka hur man kan främja samarbete mellan deltagande körer över de nordiska

landsgränserna, bygga samhörighetskänsla och ge festivalupplevelsen ett mervärde för deltagarna.

I början av planeringen kallade jag projektet för ett publikarbete men längs med projektets gång kände jag att publikarbete inte är rätt namn för detta eftersom det samtidigt har drag av tillämpad konst. Därför blev det istället vänkörsprojekt som är mer beskrivande och passar projektet bättre. I kapitel 2. går jag närmare in på vad publikarbete och tillämpad konst är.

Min forskningsfråga lyder: *Med vilka metoder kan man främja ett samarbete mellan barn- och ungdomskörer över de nordiska gränserna i körfestivalsammanhang?*

Målsättningen med vänkörsprojektet är att utveckla ett koncept som främjar samarbete mellan de körer som deltar i Norbusangfestivalen från de nordiska länderna. Syftet med vänkörsprojektet är att skapa band mellan körerna som ger dem möjlighet för framtida samarbete och ger dem en kontaktkör i ett annat nordiskt land. Vänskörsprojektet ska ha en låg tröskel för deltagande och vara ett första steg för framtida samarbeten.

Forskning har visat att körmusik och musik i allmänhet för olika kulturer samman som ett gemensamt språk och är en bra plattform för att bygga upp sociala band. Musiken har kommunikativa egenskaper som i interkulturella sammanhang skapar ett gemensamt språk fastän man inte har ett gemensamt talat språk. (se Sandell, S., 2020 s.5)

1.2 Metoder och material

I detta arbete har jag valt att använda mig av kvalitativa forskningsmetoder. Med kvalitativa forskningsmetoder kan man gå in på den personliga upplevelsen både för körerna och koristerna som deltar. Genom att undersöka den subjektiva upplevelsen kan forskaren iaktta och genom egen erfarenhet upptäcka och förstå olika fenomen. Den kvalitativa forskningsmetoden ger alltså en inblick i den subjektiva erfarenheten och hjälper att förstå ett fenomen inom en forskningsgrupp och/eller mellan individer. Detta sätt att göra en undersökning är även mer flexibelt och utvecklingsbart än en kvantitativ undersökning. (Ely, M. *m.fl.* 2015 & Centre for Research Quality, 2015)

Av de körer som anmält sig till Norbusangfestivalen, valde jag fyra stycken att delta i projektet. Jag valde körer enligt land, storlek på kören och ålder på koristerna. Av dessa fyra körer bildade jag två par, ett barnkörspår och ett barn-och ungdomskörspår. Körer paradades ihop så att antalet korister och deras ålder var jämförbara. Dessa par skulle under våren göra fyra olika videouppgifter och genom dessa virtuellt interagera med varandra och på så vis lära känna sin vänkör bättre redan före festivalen i juni.

Vänkörprojektet gjordes som ett test för att undersöka om detta är någonting som kunde vara möjligt att utveckla inom festivalen i större skala med fler deltagare, eller kunna användas inom Norbusang utanför Norbusangfestivalen.

2 PUBLIKARBETE OCH TILLÄMPAD KONST

I vänkörprojektet har jag blivit mycket inspirerad av publikarbete och tillämpad konst. Jag valde att inte använda något av dessa begrepp för projektet då det innefattar bägge, och för att vänkörprojekt är mer beskrivande för konceptet.

2.1 Vad är publikarbete?

Publikarbete eller publikutveckling, (yleisötyö (FIN)), audience development (ENG)) kan tolkas på många olika sätt och har inte en enhetlig definition. Med publikarbete ger man åskådaren verktyg att kunna se till exempel en teateruppsättning som en helhet bestående av olika delar och element. Då man planerar ett publikarbete utgår man från målgruppens och individens egna behov, förutsättningar och sociala verklighet. Publikarbete bygger upp förhållanden mellan åskådare och konstformen. Åskådaren lär känna konstformen på djupare plan och därmed ger det samtidigt en utvidgad upplevelse för åskådaren. (Dahl-Tallgren, N., mfl. 2011)

”Publikutveckling handlar om de begrepp, metoder och problemställningar som man behöver förhålla sig till när man eftersträvar en större och bredare publik, om att öka förståelsen och berika upplevelsen” och grundtanken är att konsten ska vara tillgänglig för alla. (Wiklander, N., m.fl. 2018, s. 8–9)

Publikarbetet kan bestå av tre olika delar.

Konstpedagogik, t.ex. drama- och teaterpedagogik. Denna del behandlar arbetssätten för konstformen som samtidigt kan vara metoder för publikarbete.

Pedagogik. Denna del ger riktlinjer för goda möten och kommunikation.

Konstformen. Denna del utgör grunden för den konstnärliga upplevelsen.

Tillsammans gör de publikarbetet till en helhet som ger konstformen möjlighet att nå sin fulla potential (Dahl-Tallberg, N., m.fl. 2011. s.16)

I publikarbete finns också två perspektiv att beakta. Det sociala perspektivet som skapar samhörighetskänsla, respekt och närhet mellan konstformen och publiken. Publikarbeten som använder sig av detta perspektiv öppnar upp för diskussion och reflektion kring ämnen relaterade till publikarbetet.

Det konstnärliga perspektivet ger i sin tur en slags konstfostran till åskådarna så att de lär sig förstå språket i konstformen och därmed ger en mer djupgående upplevelse. Den undervisar också om olika konstformer om deras tankevärld, struktur och uppbyggnad.

Det finns olika sätt att bygga upp publikarbeten och det kan användas inom många olika konstformer men används som mest inom teaterkonst. Här är några exempel på hurdana metoder man kan använda som publikarbete: (Dahl-Tallberg, N., m.fl. 2011 och Leppinen, N., 2011)

- för- och efterarbete
- workshops
- föreläsningar
- interaktiva inslag
- studiematerial och lärarhandledning
- möten med konstnärer
- diskussionstillfällen (t.ex. på ett café i anslutning till en utställning)
- debatter
- temadagar och -kvällar

Varför görs publikarbete? Inom teaterkonsten har det varit ett nytt sätt att marknadsföra teater för en ny målgrupp och publik. Förr uppfattades teater som ett av de största nöjen på fritiden men med tiden har yngre generationer så mycket nöjen att välja mellan att

teatern blivit mer bortglömd i vissa fall. På Svenska Teatern riktar sig publikarbetet främst till barn- och unga för att nå en yngre generation som är framtidens teaterpublik. Också inom andra konstformer har man använt sig av publikarbete av samma eller liknande orsaker. (Leppinen, N., 2011)

Då publikarbeten marknadsförs för skolor eller grupper ska det göras i god tid före så att grupperna har tid att planera in det i sina scheman. Man ska vara lyhörd för gruppernas önskemål och behov och därmed anpassa publikarbetet att stöda och passa in i läroplanen. Det ska finnas en genomtänkt motivering för grupperna varför de ska delta och vad de får ut av publikarbetet. Samtidigt ska gruppens ledare få information om målet för publikarbetet och dess förutsättningar. (Dahl-Tallberg, N., m.fl. 2011 s. 25)

I kapitel 4.1. berättar jag om Musikhusets publikarbete Lyssna, jag komponerar!

2.2 Vad är tillämpad konst?

Tillämpad konst hittas på samma ställen som publikarbete, ofta inom teaterkonsten men även i andra konstformer. Tillämpad konst har som målsättning att förstärka och/eller ifrågasätta rådande förhållanden, utmana, utforska och reflektera i syfte att deltagarna utvecklas och känner samhörighet. I teaterkonsten finns bra exempel på vad tillämpad konst är. *Museum theatre*. En scen spelas upp på ett museum i en utställning om bilar från 1950-talet, där ett ungt par ska köpa en bil. Utställningsbesökarna får ta del av framförandet och komma med kommentarer. Skådespelarna stiger ut från karaktär och engagerar och diskuterar 50-tals eran med besökarna. *Theatre of development* går in på upplevelser och strävar efter förändring i samhället. I en pjäs förs kvinnor från mindre bemedlade länder till ett annat land med ett löfte om en bra framtid, men verkligheten är helt en annan och kvinnorna har blivit offer för människohandel. I pjäsen tas upp de känslor kvinnorna har/hade, skam, sorg, besvikelse och rädsla. Pjäsen vill väcka åskådarens känslor och empati samt skapa diskussion och förändring i samhället. (Prendergast, M., & Saxton, J., 2009, s.4-5)

Tillämpad konst hittas också i andra konstformer och exempel på dessa är *Live Music in Care- Inspiring and supporting music in care home*. Det är ett projekt och en hemsida där det finns material för åldershem att använda sig av samt förslag på olika musikaliska aktiviteter för personal och boenden. Musik stärker boendens känsla av gemenskap och har en positiv inverkan på den mentala hälsan och därför har detta projekt startas.

Personalen på åldershem uppmuntras att sjunga tillsammans med boenden för att lyfta stämningen och skapa en positivare miljö i hemmet. Musiker som kom till hemmen engagerade boende att sjunga med och lät de sjunga själva och steg själv åt sidan för att stärka självkänslan för de äldre. Personalen på hemmen togs aktivt med i planeringen och förverkligande av musikprojektet i hemmen. (Live music in care, 2018)

Också inom bildkonst använder man sig av tillämpad konst. I ett åldershem i Tammerfors arrangeras bildkonstverkstäder för boende på hemmet. Stadens enhet för kulturförskolan Taite, står för arrangemangen och vårdpersonalen är med i planeringen. Målet för Taites verksamhet är att genom att erbjuda kultur, konst och museumkollektioner, skapa upplevelser och växelverkan för åldringarna som bor på hemmen. Till en del av verkstäderna hör bildkonstverkstad där boende får måla och skapa olika konstverk antingen själva eller assisterad. Genom detta möjliggörs det för boende att lära sig nya färdigheter, ger dem en samhörighetskänsla till samhället och ett avbrott i vardagen. Målandet har visat positiva effekter på boende och speciellt hos dem med minnessjukdomar. Taite arrangerar också färgbader för babysar i äldreboenden som boende får följa med och diskutera med de yngre generationerna som deltar i färgbadet. Personalen på hemmet deltar även aktivt i inplaneringen av dessa verkstäder och deltar med boende i dem. Detta skapar en gemenskap mellan personalen och boende. Boende har varit nöjda och fått känslan av att lyckas då de fått skapa egna verk. (Roth, R., 2016)

Då man utför ett projekt med tillämpad konst, är det bra att tänka på följande aspekter:

- Fokusera på flera olika perspektiv
- Öppna slut som öppnar upp för diskussion (teater)
- Åskådaren som en viktig och aktiv deltagare i skapandet av förståelse och aktiviteten
- Ett gemensamt närmande till ämnet där skaparna också blir medvetna om ”problemet” och ger dem utrymme att ändras och skapa ändring i samhället (Prendergast, M., & Saxton, J., 2009, s. 11)

I Wawa- institutets projekt Hokseli Pokseli Poloff (4.2) används publikutvecklings- och tillämpad konst metoder.

3 PROJEKTET

3.1 Norbusang

Norbusang är en organisation som jobbar med intressebevakning för barn- och ungdomskörverksamhet i Norden. I organisationen finns representanter från alla nordiska länder. Representanterna är musik och/eller körorganisationer. I skrivande stund är representantorganisationerna följande; De Ungas Musikförbund i Svenskfinland (FIN), Ung i Kor och Ung Kirkesang (NOR), UNGIKÖR- Sveriges Barn- och Ungdomskörsförbund och RUM- Riksförbundet Unga Musikanter (SVE), FUK- Folkekirkens Ungdomskor (DAN) och KORIS (ISL). Ur varje medlemsorganisation får det vara två röstberättigade delegater i Norbusangrådet. Norbusangrådet är det verkställande organet inom Norbusang. Under Norbusangrådet finns ungdomsrådet. Till ungdomsrådet hör från samma representantorganisationer två ungdomsrepresentanter. Dessa representanter är inte de samma som sitter i rådet. Ungdomsrådet sköter intressebevakningen för de ungas röst och har som främsta uppgift att följa upp festivalens volontärers rättigheter och styr festivalens volontärutbildning. Ungdomsrådets åsikter tas i stort beaktande inom de beslut som rådet gör.

Norbusang är inte en registrerad organisation utan en frivillig sammanslutning av organisationer inom Norden med samma eller liknande intresse. Till Norbusangs uppgifter hör att skapa kontakter mellan korister och körledare inom Norden. Det sker bland annat genom Norbusangfestivalen, som är organisationens främsta arrangemang. Till uppgifterna hör även att förmedla kunskap och erfarenhet för att främja utvecklingsarbete inom körerna både musikaliskt och pedagogiskt. Norbusang skapar även ny nordisk repertoar för barn- och ungdomskörer inom Norden och verkar för utbyte av repertoarer mellan länderna. (Norbusang, 2020)

Norbusangrådet har sekretariatmandat på fyra år vilket betyder att ordförandeskapet för organisationen går från organisation till organisation med fyra års mellanrum. År 2018–2022 är det De Ungas Musikförbund i Svenskfinland (DUNK) som sköter sekretariatet. Som ordförande och sekreterare fungerar sekretariatorganisationens två representanter.

Norbusangfestivalen är Norbusangs främsta evenemang. Festivalen ordnas en gång per år kring månadsskiftet maj-juni i ett av de nordiska länderna. En organisation från detta land som sitter med i Norbusangrådet får ansvar för arrangerandet av festivalen. I det ingår allt från planering och finansansökning till utförande av festivalen. Under planeringen av festivalen ska Norbusangrådet hållas uppdaterad i processen för att se att de viktigaste uppgifterna blir gjorda i tid och för att eventuellt ställa in festivalen om dessa uppgifter inte blivit gjorda fram till en viss tid före festivalen.

År 2019 arrangerades festivalen i Finland i Borgå av DUNK. Det var i samband med denna festival som jag utvecklade vänkörprojektet och valdes in i Norbusangs ungdomsråd.

Vänkörprojektet för Norbusangfestivalen fungerar samtidigt som ett test om detta kunde vara ett nytt koncept som Norbusang kunde erbjuda nordiska barn-och ungdomskörer, utan att dessa skulle behöva delta i Norbusangfestivalen.

3.2 Utformande av projektet

Meningen med projektet var alltså att dels berika festivalupplevelsen rent innehållsmässigt (publikarbete), dels få körmedlemmarna att lära känna varandra och reflektera kring kulturskillnader och -gemenskaper (tillämpad konst). Jag började med att brainstorma olika idéer för vad som kunde fungera för en nordisk barn- och ungdomskörfestival. Jag sökte efter redan gjorda publikarbeten i körsammanhang och fann Musikhusets projekt *LYSSNA!*. Projektet består av flera olika delar men den del jag intresserade mig för och som jag blev inspirerad av var *LYSSNA*, jag komponerar! där barn och ungdomar under professionell ledning får komponera egna musikstycken.

Min grundidé var att körerna skulle få göra uppgifter som är relaterade till körverksamhet och Norden. Med tanke på projektets mål och syfte beslöt jag att göra det som ett vänkörprojekt med brevväxling mellan körerna under våren före själva festivalen. Med vänkörprojektet ville jag stärka den nordiska gemenskapen och därför valde jag medvetet att körerna i vänkörsparet skulle vara från olika länder. Då alla anmälningar till festivalen hade stängt gick jag igenom vilka körer som skulle delta och valde ut fyra körer

till projektet: två barnkörer och två barn- och ungdomskörer. Barnköerna var *Stúlknaþór Húsavíkur* från Island och *Kalimba* från Finland. Barn- och ungdomsköerna var *Nidarosdomens Jentekor* från Norge och *Ocarina* från Finland.

Jag utarbetade fyra videouppgifter som köerna skulle göra. Uppgifterna var:

Uppgift 1. *Presentera din kör och berätta en "fun fact" om antingen kören eller om körens hemstad.* Syftet med uppgiften var att lättsamt lära känna sin vänkör.

Uppgift 2. *Lär din vänkör en lokal sång eller ramsa. Med lokal anses i detta fall något som är en så kallad signatur för den egna kören eller någonting från körens hemstad.* I denna uppgift skulle vänkörerna fördjupa sig i den andras musikgenre och bygga förståelse och ett förhållande mellan köerna.

Uppgift 3. *Skapa ett ljudlandskap. Hur låter Norden enligt kören? Skapa ljud med rösten och/eller med att använda kroppen.* Denna uppgift syftar till att hitta gemensamma, igenkännbara ljud för att skapa en känsla av samhörighet

Uppgift 4. *Vad ser ni mest fram emot med den kommande Norbusangfestivalen?* Den här uppgiften var tänkt mest som en lättsam sista hälsning till varandra innan de fick träffade varandra under festivalen.

Uppgifterna skickades ut två i taget så att köerna hade tid att göra dem före festivalen. Brevväxlingen mellan köerna skedde per e-post där jag fungerade som koordinator och satte igång brevväxlingen och hoppade in i diskussionen ifall det fanns behov av det. För övrigt var det upp till köernas representanter att sköta brevväxlingen. Tanken var att köerna skulle göra uppgifterna och spela in då de gjorde dem och sedan skicka till sin vänkör som i sin tur gjorde samma sak. Köerna skulle sedan se på varandras videofilmer. Uppgifterna var planerade att vara enkla och snabba att göra minimalt materialkrävande. På detta sätt hade köerna en möjlighet att göra dem utan att kompromissa i sitt eget övningsschema. Till dessa uppgifter var det enda materialet som behövdes en telefon med kamera och en mailadress. (Dahl-Tallberg, N., 2011, s.23)

Uppgifterna skickades som videor i vilka jag förklarar vad de ska göra. I den första och sista videon ger jag även egna exempel. Videorna gjordes lättsamma och skojiga med att lägga till en jingel med extra material både före och efter att uppgiften presenterats. (Halttunen, R., 2019)

3.3 Vad ska man tänka på då man jobbar med minderåriga?

Då man jobbar med minderåriga är det viktigt att alltid ha vårdnadshavarens tillstånd att samla in material som berör den minderåriga. Om bilder tas på barnet måste det finnas ett tillstånd för detta och detsamma gäller även intervjuer och formulär. Då man gör dessa formulär ska det alltid stå exakt till vilket ändamål detta görs och vad det i praktiken betyder. Jag har valt att behålla de minderåriga helt anonyma. Istället har jag behandlat kören som en grupp. Inför festivalen hade vi samlat in mediatillstånd av körerna där vårdnadshavaren skulle fylla i om hen tillåter att den minderåriga koristen får synas på bilder som tas under festivalen. (se bilaga 1) Bilderna lades ut på sociala medier och kommer i framtiden att användas inom marknadsföring och projekt för Norbusang. I tillståndet ingick även att den minderåriga får bli intervjuad gällande festivalen. Efter att körerna till vänkorsprojektet valts ut, kontaktades de med information om vad syftet och målsättningen med projektet var och vad det innebär för kören. I informationen framgick även mina rättigheter till materialet som samlas in. Efter att körerna fått informationen skulle de anmäla om de beslutat sig för att delta i projektet eller inte. (se bilaga 2)

3.4 Början

Då vänkorsprojektet tagit sin form och jag valt de körer som skulle delta i det, kontaktade jag körerna och förklarade vad projektet gick ut på och vad det innebar helt praktiskt för både kören och mig själv. Jag skickade ut ett infobrev till de valda körerna i början av januari och i brevet framgick vem jag var och vad syftet med vänkorsprojektet var, hur det kommer att ske och vad som förväntas av kören som deltar och vilka uppgifter jag får rättigheter att använda. Vid det skede då jag kontaktade körerna använde jag benämningen publikarbete och har först senare ändrat det till vänkorsprojekt. (se bilaga 2)

De körer jag valt som passande deltagare i vänkorsprojektet tackade genast ja till möjligheten att delta och genom projektet förhoppningsvis få en framtida samarbetskör.

I följande kapitel kommer jag att presentera fokusgrupperna och ta en närmare titt på hur det gick med vänkorsprojektet för grupperna.

3.5 Vänkörsprojekt: Barnkörer

Barnkörerna som deltog i vänkörsprojektet var *Kalimba* från Finland med 20 deltagande barn i åldrarna 9–13 och *Stúlknakór Húsavíkur* från Island med 21 deltagande barn i åldrarna 10–15. För att optimera samhörighetskänslan mellan körerna valdes dessa två ut för att de har korister i jämförbar ålder och med samma gruppstorlek. Genren för den musik som körerna framför var inte en faktor i valet av körerna.

En person från vardera kör var kontaktperson och tog ansvar för vänkörsprojektet från körernas håll. Kontaktpersonerna i detta fall var körernas dirigenter, Lena Lindroos och Ásta Magnúsdóttir. En epostkedja startades mellan kontaktpersonerna och mig och jag skickade återigen infobrevet till dem där jag förklarade vem jag var, varför projektet görs och vad det innebär för körerna. I och med att alla körer i samband med anmälningen till festivalen också fyllt i medialovsblanketter per korist och deltagare, behövdes inte ett skilt lov skrivas för vänkörsprojektet. Körerna presenterades för varandra och de fick de första två videouppgifterna och en deadline för dem. Den primära kontakten skulle kontaktpersonerna själva ha hand om och vid behov kunde jag hoppa in i diskussionen. Kontakten mellan körerna fungerade även om uppgifterna inte blev klara till deadline. Båda körerna svarade på den första uppgiften inom utsatt tid men de resterande tre uppgifterna gjordes först veckan innan festivalen.

Då kontakten mellan körerna startades presenterade kontaktpersonerna sig omedelbart för varandra och såg fram emot projektet.

Körerna tog sig an den första uppgiften (se 3.2) på likartat sätt och valde att berätta någonting om sin hemort. *Kalimba* valde att berätta om Helsingfors som huvudstad och finlandssvenska som minoritetsspråk i ett tvåspråkigt land. *Stúlknakór Húsavíkur* valde också att berätta om Húsavík där det årligen samlas turister för att se på olika raser av valar som kommer in i viken.

Den andra uppgiften svarade inte *Kalimba* på men *Stúlknakór Húsavíkur* däremot svarade med en sång de sjunger mycket med kören och som nästan alltid finns med i deras repertoar. Då vi träffades fysiskt med körerna valde *Kalimba* att sjunga "Fame" då det är en sång som koristerna själva tycker om att sjunga och den blivit en del av körens repertoar.

I den tredje uppgiften hade båda körerna valt att skapa ett ljudlandskap av den nordiska naturen. De ljud som framkom var vind genom visslingar, regn med att knäppa och klappa med händerna i benen, olika djur som ugglor, lamm och kor hördes också. De ljudlandskap som skapades var väldigt lika varandra.

På den fjärde uppgiften svarade båda körerna att det de ser fram emot mest är att få träffa sin vänkör.

Under festivalen träffades körerna första gången då de anlände till festivalen. Alla festivaldeltagare övernattade i skolklassrum och vänköerna hade placerats i rummen bredvid varandra för att ge dem en möjlighet att umgås även efter den inplanerade träffen. Under den fysiska träffen med körerna fungerade jag som ledare. Under träffen gjorde vi några av de uppgifter som körerna gjort på video. Körerna fick framföra sina sånger för varandra och sedan skapade vi olika ljudlandskap tillsammans. Till skillnad från videouppgifterna skapade vi flera olika landskap samtidigt som alla gick omkring i rummet för att göra ljudet mer rörligt. Vi började med Nordens natur som var samma som i videorna, därefter skapades storstad, skola och storm. (Halonen, K., 2018, s.7) Efter det program jag ledde för körerna, fick de umgås fritt med varandra och göra vad de ville tillsammans. Stúlknakór Húsavíkur och Kalimba har båda olika språk då ena kören talar isländska och den andra svenska och då var det inte så lätt att förstå varandra. Det som var mycket positivt var att fastän de inte hade ett gemensamt språk började de leka en sång och klapplek tillsammans på isländska. Här såg man ett praktexempel på hur musik för samman olika grupper som ett gemensamt språk samt hur aktiviteter efter det inplanerade programmet utgör en viktig del av att lära känna varandra (Sandell, S., 2020, s.7 och s.65). Körerna kom mycket bra överens och även efter den planerade träffen fortsatte körerna att umgås och körledarna tala med varandra.

Två månader efter festivalen kontaktade jag körerna och hörde efter om de fortfarande hade kontakt med sin vänkör. Kalimba och Stúlknakór Húsavíkur hade haft lite diskussion om samarbete under festivalen men inte varit i kontakt med varandra efter festivalen.

Denna fokusgrupp fungerade bra och vänkörsprojektet fortlöpte nästan så som jag planerat bortsett från några sena svar på uppgifterna.

3.6 Vänkörsprojekt: barn-och ungdomskörer

Barn- och ungdomskörerna som deltog i vänkörsprojektet var *Ocarina* från Finland med 30 deltagande korister i åldrarna 7–20 och *Nidarosdomens Jentekor* från Norge med 36 deltagande korister i åldrarna 11–16. Körerna blev utvalda att delta i projektet för att det finns både barn och ungdomar i dessa körer och båda är lite större körer. Noteras bör att körernas åldersspann inte är fullt jämförbara men en större del är ändå i jämförbar ålder. Körernas deltagarmängd i festivalen var jämförbara med varandra. Nidarosdomens Jentekor och Ocarina har även gemensamt att de är uppdelade i flera körgrupper. Ocarina är uppdelad i Ocarina pojkkör, Ocarina flickkör och Ocarina Ungdomskör. Nidarosdomens Jentekor består av Jenttegrupp och Ungdomsgrupp.

I Norbusangfestivalen deltog körerna med en blandning av alla körer. (Ocarina, 2020, Nidarosdomens Jentekor, 2020) Genren för den musik som kören framför var inte en faktor i valet av körerna

Från vardera kör valdes det en kontaktperson som skulle ha ansvaret för projektet från körens håll. Från Ocarina var kontaktpersonen koristen Vera Örså och från Nidarosdomens Jentekor var kontaktpersonen Marie Lundbaeck, förälder till en av koristerna. En epostkedja startades för att upprätthålla kontakten och brevväxlingen mellan körerna och mig. Körerna presenterades för varandra och de fick de första två videouppgifterna och deras deadlines. Det var meningen att detta körpar skulle fungera på samma sätt som barnkörsparet. Den första uppgiften var det enbart Ocarina som gjorde. Därefter var det ingen kontakt från någotdera håll under hela våren. De fick påminnelse om uppgifterna men ingendera av kontaktpersonerna svarade i kedjan eller gjorde någon av uppgifterna.

I Ocarinas svar på den första uppgiften var Vera Örså ensam på videon och berättade kortfattat om Ocarina och hemstaden Borgås berömda Brunbergs tryffel.

En månad efter utskicket av de två första uppgifterna skickade jag en påminnelse till bägge körer men fick inget svar.

När körerna anlände till festivalen möttes de för första gången, och tilldelades övernattningsrum bredvid varandra och de fick festivalscheman med en färdigt insatt vänkörsträff. Då det var dags för träffen dök ingen av körerna upp men senare fick jag

meddelanden av både Nidarosdomens Jentekor och Ocarina att de ville träffas. Då vi hittade ett nytt tillfälle i båda körernas scheman kunde vi alla äntligen träffas.

Den gemensamma träffen gick till på ett liknande sätt som träffen med barnkörsparet (se 3.5) Nidarosdomens Jentekor är en kyrklig kör så de valde att framföra en psalm och Ocarina valde att framföra en sånglek "tikkuristikisa" eller "hoppstruntarunta" som kören ofta framför under sina konserter och på tävlingar. Sångleken går ut på att man sätter två pinnar i kors och medan man sjunger ska man på ett visst sätt hoppa runt medan sången gradvis blir snabbare och snabbare. Man faller ur leken då man stiger fel. Körerna hade samma uppfattning av de olika ljudlandskapen de skapade och de var ganska lika som de hos barnkörsparet. Efter det planerade programmet under träffen fick körerna umgås fritt med varandra. Koristerna delade sig i blandade mindre grupper och många av koristerna från Ocarina lärde ut tikkuristi till sin vänkör. Koristerna verkade komma jättebra överens med varandra och jag såg dem ofta gå omkring på festivalområdet tillsammans i större eller mindre grupper.

Efter festivalen kontaktade jag körerna igen för att höra om de haft någon kontakt efter festivalen. Kontaktpersonerna hade inte varit i kontakt överhuvudtaget men koristerna hade bildat vänskapsband och hade kontakt med varandra över sociala medier.

Denna fokusgrupp och vänkörsprojekt fungerade inte alls som planerat och gav ett annorlunda resultat jämfört med barnkörsparet.

3.7 Sammanfattning av vänkörsprojektet

Då vänkörsprojektet slutförts samlade jag in allt material från båda fokusgrupperna och undersökte de olika delarna och jämförde resultaten med varandra. Redan från börjar kunde jag se varför det möjligen fungerade bättre för barnkörsparet än för barn- och ungdomskörsparet.

3.7.1 Kontakten mellan köerna

Barnkörens kontaktpersoner var körens dirigenter som spelade en stor roll i att kommunikationen mellan köerna och att uppgifterna blev gjorda. Då det är körens dirigent eller en person, som är aktivt inblandad i planeringen och verkställande av verksamheten inom kören som är som kontaktperson, är det större sannolikhet att de kan planera in uppgifterna i sitt övningsschema.

Barn- och ungdomskörens kontaktpersoner var en korist och en förälder till en korist. I och med detta kunde inte kontakten löpa lika smidigt mellan köerna. Koristen kunde inte planera in uppgifterna i körens redan fulla övningsschema och koristens förälder hade ingen påverkan på körens verksamhet heller. Detta gjorde det svårt att få till uppgifterna och uppehålla kontakten.

3.7.2 Storleken på köerna

En annan faktor till att det lyckades bättre med det ena körparet än med det andra var storleken av köerna. Barnköerna var kring 20 korister per kör medan barn- och ungdomsköerna hade kring 30 korister per kör. Barnkörens storlek var ypperligt för den åldersgruppen och var lätt att leda. Barn- och ungdomskörens storlek påverkade projektet så till vida att det inte var lika lätt att samla alla och då två stora grupper blandades blev det svårt att leda dem.

3.7.3 Åldern på koristerna

Koristernas ålder i barnkörsparet var 9–15 och betydde att koristerna i båda köerna var i samma ålder. Jämnåriga hittar ofta något gemensamt och har lättare att bekanta sig med andra i samma ålder.

Barn- och ungdomskörparet hade större skillnader i koristernas åldrar. Både Ocarina och Nidarosdomens Jentekor deltog i Norbusangfestivalen med en kör blandad av olika körgrupper (se. 3.6) Med dessa körer var åldersspannet 7–20 år. Ålderskillnaden mellan koristerna blev för stort och då blev det svårt för koristerna att hitta något gemensamt med varandra. I och med att båda köerna var blandade fanns det redan egna grupper inom köerna som ytterligare stärkte ålderskillnaden också inom den egna kören.

4 LIKNANDE PROJEKT

4.1 Musikhuset, Lyssna, jag komponerar!

Lyssna, jag komponerar! är en del av en större helhet, Lyssna! Projektet var ett samarbete mellan Musikhuset, Nationaloperan, Sibeliusakademin, Konstuniversitetet, Radions Symfoniorkester, Helsingfors stadsorkester och New York Philharmonic Orchestra. Lyssna, jag komponerar! riktade sig till barn och unga. Målgruppen fick under ledning av professionella kompositörer bekanta sig med och skapa sina egna kompositioner. Tanken var att barn och unga skulle använda sig av egna tankar och idéer och de professionella kompositörerna hjälpte till med kompositionstekniken. De kompositioner som skapats under projektets gång har framförts redan tolv gånger sedan 2011. (Oopperabaletti, 2016, Musikhuset 2016)

”Den centrala tanken med projektet är att varje barn ska få förverkliga sin egen musikaliska vision” (Musikhuset, 2016)

4.2 Wawa- institutet, Hokseli Pokseli Poloff

På Wawa- institutet i Jakobstad kan vem som helst i olika åldrar musicera och studera målinriktat olika konstformer så som musik, teater och dans och bildkonst, enligt läroplan. (Wawa-institutet, 2020) I november 2019 framförde elever från Wawa- institutet en pjäs vid namn Hokseli Pokseli Poloff. Jag har intervjuat en av sångpedagogerna på institutet som fungerade som projektledare för Hokseli Pokseli Poloff.

Hokseli Pokseli Poloff var ett framförande gjort av elever för elever. Pjäsen var tvåspråkig och använde finska och svenska som sina språk. Projektet var ett tvärkonstnärligt projekt där man utforskade nya sätt att jobba inom ett musikinstitut. Föreställningen baserade sig på Jukka Itkonens diktbok *Taikuri Intokiemura* och Timo Klemettinens musik till texterna ur boken. Föreställningen är skapad tillsammans med eleverna från de olika linjerna inom institutet. Den yngsta som deltog i projektet var 8 år och den äldsta 20.

”Det fanns vissa utmaningar med projektet. En av utmaningarna var skillnaderna mellan de olika linjerna. Inom bildkonst är eleverna mer vana vid att planera och utforma egna idéer och projekt medan eleverna på musiklinjerna oftast övar in färdiga stycken och mer sällan får själva skapa eget material” – projektledare, Hokseli Pokseli Poloff.

Till projektet hörde olika verkstäder där eleverna fick pröva på de andra linjerna som var med. Under kostymverkstaden fick eleverna själva designa sina kostymer med färdigt utvalda färgpaletter. Under teaterverkstaden lästes det upp dikter från *Taikuri Intokiemura* och eleverna fick spela upp vad de hörde. På musikverkstaden fick eleverna pröva på olika instrument och sång baserat på musiken av Timo Klemettinen. Ur alla verkstäder samlade man upp idéer för att sedan sammanföra dem till den slutliga pjäsen. Projektledaren hade hela tiden en öppen dialog med eleverna om vad de ville ha med i pjäsen, hur det skulle göras och vad de ville få ut ur projektet.

Hokseli Pokseli Poloff är ett multikonstnärligt projekt. Multikonst syftar på verksamhet som kombinerar flera olika konstformer på annorlunda och nya sätt. Multikonstprojekt är ofta experimentella och söker nya sätt att uttrycka sig och lever i ett gränsområde till etablerade konstformer (Centret för konstfrämjande, 2019)

5 UTVECKLING AV VÄNKÖRSPROJEKTET

5.1 Delarna inom vänkörsprojektet

I detta kapitel kommer jag att gå igenom vänkörsprojektet del för del och analysera vad som fungerade och vad som inte fungerade. Jag kommer i vissa delar också ge ett förslag på ändring.

5.1.1 Kontaktpersoner

I vänkörsprojektet var kontaktpersonerna från Kalimba och Stúlknakór Húsavíkur körens dirigenter. Kommunikationen mellan köerna och uppgifterna blev gjorda. Kontakterna för Ocarina och Nidarosdomens Jentekor var Ocarinas korist och

Nidarosdomens Jenterkors koristförälder. Kommunikationen fungerade inte alls och uppgifterna blev heller inte gjorda.

Istället för att vem som helst ur en kör fungerar som kontaktperson, rekommenderar jag utifrån de upptäckter jag gjort att be körens dirigent eller producent eller någon annan, som har inflytande på uppbyggnaden av övningar och körverksamheten, att fungera som kontaktperson. På detta sätt kan man få en större pålitlighet för att ett vänkörspår ska kunna fungera.

5.1.2 Plattformen

Som plattform för kommunikationen i vänkörprojektet användes epost. Att använda epost fungerade bra med barnkörspåret då båda kontaktpersonerna var aktiva med att uppehålla en kommunikation. Epostkommunikation fungerade i början för barn- och ungdomskörspåret men då kontakten inte alls hölls igång är det svårt att säga om det var rätt plattform eller inte.

Epost som plattform fungerar bra mellan dirigenter då det i vanliga fall är ett av de arbetsredskap de i vardagen använder. Alternativt kan man använda sig av till exempel Whatsapp. Whatsapp skulle fungerat bättre som kommunikations plattform under festivalen i och med att körerna rör sig mycket omkring då.

5.1.3 Uppgifterna

Uppgifterna ska vara enkla och snabba att utföra med minimal utrustning för att inte ta upp för mycket tid av körens normala verksamhet. De är uttänkta att inte sätta press på körerna i deras egna scheman utan ska kunna fungera som ett litet inlägg i körens övningar. I planeringen av uppgifterna bör man alltid utgå från körens behov och då lönar det sig att vara i kontakt med en kördirigent och ta reda på vilka behoven är just då. Det lönar sig också att söka efter olika projekt och inspireras av publikarbeten på olika håll. (Dahl-Tallberg, N., 2009, s.23)

5.1.4 Fysiska träffen under festivalen

För att inte krocka med körernas personliga festivalscheman, hade vänkörssträffarna färdigt placerats in i deras scheman. Festivalen är tidvis hektisk och då är det svårt att planera in någonting utöver de obligatoriska festivalprogrammen och därför planerades träffarna in redan i planeringsskedet för festivalschemat.

För att körerna ska delta på träffarna ska man förhålla sig till träffen som en del av hela festivalen och som en obligatorisk träff. För att körerna ska få den uppfattningen att detta är en del av festivalen, hänvisar jag nu till kapitel 5.1.1. om kontaktpersonernas roll inom kören. Om dirigenten fungerar som kontaktperson kan vänkörprojektet få en högre position i prioritetslistan.

5.1.5 Kontakt efter festivalen

Kontakten mellan körerna efter festivalen är långt upp till körerna själva. För att kunna ge en bättre möjlighet för fortsatt kontakt mellan körerna bör kontaktpersonerna vara personer med inflytande i körens verksamhet och övningar. (se kapitel 5.1.1)

För att uppehålla kontakten mellan körerna kan man efter några månader kontakta dem igen och se var de ligger med kontakten och samtidigt kan man samla information om hur detta projekt har påverkat kören och koristerna. Om vänkörprojektet används i återkommande festivalsammanhang kan man använda samma körer som vänkörspar för att vidareutveckla deras relation. I övrigt är det efter festivalen i händerna på körerna själva att uppehålla kontakten.

5.2 Konkreta sätt att förbättra på vänkörprojektet.

5.2.1 Körerna

Detta vänkörprojekt har gjorts för Norbusangfestivalen och Norbusangrådet har visat intresse för att utöka och utveckla det till en del av Norbusangs projekt och satsningar.

Rent konkret innebär detta att man kunde använda vänkörprojektet som någonting Norbusang erbjuder alla körer i Norden. Detta skulle innebära att vänkörprojektet inte enbart skulle vara inramat för festivalen. Väнкörprojektet kommer att kunna fungera som ett publikarbete för Norbusang och locka ny publik och nya körer till festivalen samtidigt. Projektet skulle fortfarande höra till en del av festivalen genom att erbjuda en möjlighet för alla deltagande körer att få en väнкör. Hur detta skulle gå till under festivalen är som följande.

Vid anmälan till festivalen meddelar kören intresse för att få en väнкör. De körer som valt att få en väнкör paras ihop med den kör som i storlek och ålder är jämförbara. Körens genre kommer fortfarande inte att ha en betydande roll i valet av väнкörer. Orsaken till att körgenren inte har någon betydelse är att om körerna råkar ha olika stilar, kan de lära sig nya tekniker och talanger av varandra samtidigt som körerna får en förståelse för en annan stil och kultur av körsång. Man kunde använda körernas olika utgångspunkter (genren i detta fall) som en del av projektet och körerna kunde på ett liknande sätt som i Hokseli Pokseli Poloff (se 4.2) få pröva på den andra musikgenren.

5.2.2 Uppgifterna före, under och efter festivalen

Uppgifterna för det utförda väнкörprojektet kan återanvändas i kommande festivaler. Uppgifterna var följande:

1. Presentera din kör och berätta en "fun fact" om antingen kören eller om körens hemstad.
2. Lär din väнкör en lokal sång eller ramsa. Med lokal anses i detta fall något som är en så kallad signatur för den egna kören eller någonting från körens hemstad.
3. Skapa ett ljudlandskap. Hur låter Norden enligt kören? Skapa ljud med rösten och/eller med att använda kroppen.
4. Vad ser ni mest fram emot med den kommande Norbusangfestivalen?

Dessa uppgifter kan omformuleras för att passa andra liknande festivaler och evenemang som Norbusangfestivalen. Den första uppgiften bör vara lätt och mer som en isbrytare än en egentlig uppgift. Tanken med den är att körerna ska lära känna varandra och via första uppgiften kommer man ganska lätt in på den andra uppgiften där man fördjupar sig i att

lära känna sin vänkör. Dessa kan man ändra på så länge tanken bakom dem hålls kvar. Hokseli Pokseli Poloffs projektledare nämner gemensamma uppsjungningar som ett exempel på hur man kan bygga på gemenskap mellan körerna. Man kan ta uppgift två ännu steget vidare och skicka tillbaka till sin vänkör en video då den egna kören framför den inlärd sången. Den tredje uppgiften kan man anpassa till en viss miljö som till exempel, storstad, landsbygd, nöjesfält och framtiden (Halonen, K., 2018, s.7). Den fjärde uppgiften kan vara precis vad som helst. I detta fall anknöt jag frågan till den kommande festivalen men man kunde också fråga vad de skulle vill göra med sin vänkör. Uppgifterna ska fungera som en början till en trygg miljö. I en trygg miljö är alla mer avslappnade och vågar uttrycka sig själva och vara en aktiv del i gemenskapen (se Sandell, S., 2020 s.26)

Hurdana uppgifter och hur många de ska vara ska man besluta i början av planeringsprocessen för vänkörprojektet. På det sättet är det lättare för koordinatören att inte göra det för stort och invecklat för sig själv. Vid planering av uppgifterna bör följande saker tänkas på och/eller ta i beaktande:

1. Uppgifterna bör inte ta längre än fem till tio minuter att slutföra
2. Uppgifterna bör vara enkla och lättförståeliga.
3. Mellan uppgifterna ska det finnas tillräckligt med tid för att körerna ska hinna göra dem och anpassa dem i sina övningsscheman. Körer övar ofta en gång i veckan.
4. Tänk på språket som används. I nordiska körsammanhang kan vänkörerna ha olika modersmål och då kan man använda sig av ett blandspråk i instruktionsvideorna.
5. Det ska vara så lätt som möjligt att slutföra uppgifterna och då ska materialet som behövs vara så lite eller lätt att skaffa som möjligt.
6. Uppgifterna bör ha något syfte och anknytning till antingen något som körerna har gemensamt eller i detta fall ha anknytning till den uppkommande festivalen.
7. Var i kontakt med körens kontaktperson om vilka behov kören har så att uppgifterna kan formas att passa dem (Dahl-Tallberg, N., 2009, s.23).

Det finns många sätt att utveckla uppgifterna för att uppnå gemenskap mellan vänkörerna.

I grupp kan man berätta en berättelse utifrån en bild eller en situation (Halonen, K., 2018, s. 7) För att anpassa det till körverksamhet kunde man med ljud och läten skapa en ljudvärld kring bilden eller situationen och då uppnås en gemenskapskänsla då hela gruppen bidrar till det med det de har att erbjuda. (se Johansson, C. & Tegelin, A., 2005, s.2)

Som publikarbete för Norbusang kan man använda sig av listan i kapitel 2.1.

Uppgifterna som sänds ut till körerna före festivalen är förarbete och genom dem lär körerna känna varandra och i framtiden kan man lägga till en presentation om Norbusang så att de samtidigt bekantar sig med den. Material för efterarbete blev inte gjort för detta projekt men kan definitivt göras i framtiden för att inte tappa kontakten mellan vänkörerna. Då kunde man bygga vidare kring de uppgifter som gjorts före festivalen och ta det steget framåt. Publikarbetets främsta uppgift är att skapa en relation mellan individen och konstformen/festivalen och i vänkörsprojektet finns denna koppling och relation redan från stunden de valt att delta i festivalen och projektet (Dahl-Tallberg, N., 2009, s.13). Projektet skapar en utvidgad upplevelse och erfarenhet av hela festivalen då det erbjuder deltagarna någonting utöver det allmänna programmet för festivalen. Som tillämpad konst skapar projektet en gemenskap mellan körerna samt utforskar möjligheterna för samarbete över nordiska gränser och bidrar till att deltagarna utvecklas och lär förstå en annan kultur.

Uppgifterna som kan göras under festivalen kan delas upp i olika kategorier. (se bilaga 3)

Lära känna varandra: Lära känna varandra lekar och övningar är väsentliga för att man ska kunna fortsätta till följande kategorier av övningar. Enkla lekar som t.ex. namnleken är lätta att förverkliga och alla deltar i den. I namnleken säger var och en sitt namn och en frukt, sak eller dylikt som de gillar och alla upprepar i kör namnet och saken.

Samarbetsövningar: Genom samarbetsövningar hjälps koristerna åt och tillsammans kommer fram till en lösning. Samarbetsövningar hjälper till att skapa gemenskapskänsla i gruppen. Rockringen är en lek där det läggs ut lika många ringar på golvet som det finns gruppmedlemmar. Då musiken stannar ska alla ställa sig i en ring. För varje varv blir det

färre ringar och målet med leken är att alla ska få plats i ringarna och då måste deltagarna tänka ut hur man får alla att rymmas. (se Johansson, C., & Tegelin, A., 2005)

Stärka gruppkänslan: För att stärka gruppkänslan kan man göra en massa olika uppgifter och övningar. Gemensamma uppsjungningar är ett bra sätt att skapa gruppkänsla då det är någonting som alla i gruppen kan och gör tillsammans. Skratteleken är också ett ypperligt exempel på en lek som stärker gruppkänslan och stämningen. Alla deltagare lägger sig på golvet i ett led så att man har huvudet på någon annans mage. Den första i ledet börjar med ett ”hah” och följande fortsätter med ”hah hah” och man fortsätter öka med ett till ”hah” tills alla börjar skratta. (se Johansson, C., & Tegelin, A., 2005)

5.2.3 Den fysiska träffen

Under Norbusangfestivalen var vänkörsträffen insatt i körernas egna festivalscheman. Detta kommer att göras även i fortsättningen då festivalen är väldigt hektisk och det under festivalen i övriga fall skulle vara svårt att hitta plats för en träff.

Genom att börja träffen med att göra samma uppgifter som körerna fått göra redan tidigare, bryter man isen och börjar skapa en gemenskap mellan körerna. Forskning har visat att körsång ökar positiva känsloupplevelser. Det ökar känslor av inkludering och under körövningar utsöndras endorfin in kroppen som ökar positiva känslor och välmåendet. (se Sandell, S., 2020 s.24) Av denna orsak är det ett bra alternativ att ha gemensamma uppsjungningsövningar eller verser som körerna tillsammans sjunger.

Det är under den fysiska träffen som man har möjlighet att starta en körvänskap då dirigenter och korister får tala med varandra aktivt. I körer och bland korister har man upplevt att aktiviteter utanför det egentliga övningsschemat eller det inplanerade programmet är viktigt för att lära känna varandra ordentligt. (se Sandell, S., 2020 s, 65) Då man planerar träffen ska man planera in tillräckligt med tid över så att körerna fritt får umgås med varandra efter det inplanerade programmet. Både Stúlknakór Húsavíkur och Kalimba, Ocarina och Nidarosdomens Jentekor började omedelbart umgås med varandra efter det inplanerade programmet. Där hade det inplanerade programmet brutit isen och skapat en trygg miljö och en gemenskap mellan körerna.

Det inplanerade programmet under träffarna ska vara en isbrytare. Då kan man göra olika samarbetsövningar, ”lära känna” lekar samt uppsjungningar som skapar gruppkänsla och gemenskap. Uppgifterna och lekarna behöver inte ha anknytning till festivalen, huvudsaken är att skapa en gruppkänsla och gemenskap mellan körerna. I kapitel 5.2.2. tar jag upp olika kategorier av uppgifter man kan använda sig av under träffarna.

6 SAMMANFATTNING OCH REFLEKTION

6.1 Slutsats

Målsättningen för vänkörsprojektet var följande: *Utveckla ett koncept som främjar samarbete mellan de körer som deltar i Norbusangfestivalen från de nordiska länderna.*

Syftet med vänkörsprojektet var följande: *Skapa band mellan körerna som ger dem möjlighet för framtida samarbeten samt ger dem en kontaktkör i ett annat nordiskt land.*

Vänkörsprojektet har nått både målsättningen och syftet. Genom att påbörja ett vänkörsprojekt inom Norbusangfestivalen har jag skapat ett nytt koncept som stöder såväl målsättningen, syftet som Norbusangs uppgifter. (se kap 3.1) De körer som deltog i vänkörsprojektet skapade band med varandra och har nu varandras kontaktuppgifter och känner till den musikgenre vänkören har. Koristerna har skapat vänskapsband över landsgränserna och har nu vänner på olika ställen i Norden. Efter det är det upp till körerna själva om de påbörjar ett samarbete eller ej, möjligheten har givits åt dem genom vänkörsprojektet.

I detta arbete har jag haft forskningsfrågan: *Med vilka metoder kan man främja ett samarbete mellan barn- och ungdomskörer över de nordiska gränserna i körfestival-sammanhang?*

Jag har i detta arbete undersökt och lyft fram olika metoder och verktyg för att främja samarbetet mellan körer från olika nordiska länder. Jag har i samband med detta arbete även tagit upp utvecklingsbehov och förslag.

Genom ett vänkörsprojekt kan man hjälpa körer i Norden att få kontakt med varandra och genom det också främja samarbete mellan dem.

I skapandet av ett vänkörsprojekt utgår man från körernas behov och till vilket ändamål projektet görs. Det vänkörsprojekt som jag producerat och genomfört var skapat specifikt för Norbusangfestivalen 2019. Vänkörsprojektet kommer i modifierad version att kunna användas som en del av Norbusangs verksamhet i framtiden.

I planeringen av uppgifterna för vänkörsprojekt är det viktigt att tänka på vad körerna har möjlighet att göra under sin övningstid och inte göra uppgifterna för krångliga eller för tidskrävande.

Som kommunikationsplattform är det väsentligt att välja ett som används av körernas kontaktpersoner i vardagen, till exempel epost. Om vänkörsprojekt görs under en festival kan man använda sig av en annan plattform som till exempel Whatsapp som möjliggör direkt kommunikation på ett annat sätt än epost.

Med projektet skapar man ett tryggt utrymme för körerna där de vågar uttrycka sig själva. De fysiska träffarna bör inledas med gemensamma övningar för att bryta isen. I en trygg omgivning är det lättare för koristerna och kördirigenterna att påbörja en diskussion och lära känna varandra bättre efter det inplanerade programmet.

6.2 Slutord

Då jag började min praktik på De Ungas Musikförbund i Svenskfinland- DUNK, hade jag ett hopp om att få bekanta mig med vad publikarbete är och utveckla ett sådant för Norbusangfestivalen. Jag fick möjligheten till det och fria händer att göra vad jag ville. Det slutliga resultatet av min praktik var det vänkörsprojekt som legat som grund i detta examensarbete. Under projektets gång har jag lärt mig mycket mer om körvärlden samt hur viktig den nordiska samhörigheten är för de körer som deltar i Norbusangfestivalerna. Norbusang letar ständigt efter sätt att främja samarbeten mellan barn- och ungdomskörer i Norden. Med hjälp av det utvecklingsarbete som jag i detta examensarbete gjort för vänkörsprojektet kan projektet nu fungera som ett koncept Norbusang kan ta i bruk. Jag

hoppas att även i framtiden få fortsätta utveckla vänkårsprojektet och se det användas bredare i Norbusang sammanhang.

7 KÄLLOR / REFERENCES

Center for research quality., 2015, *Qualitative research methodology*. Tillgänglig: <https://www.youtube.com/watch?v=IsAUNs-IsSQ> Hämtad 11.10.2020

Centret för konstfrämjande, 2019 Tillgänglig: <https://www.taike.fi/sv/web/monitaide/multikonst> Hämtad 3.12.2020

Dahl-Tallgren, N. m.fl. 2011, *Publiken i huvudrollen*. Vasa: Förlags Ab Scriptum.

Ely, M., Anzul, M., Friedman, T., Gardner, D., McCormarck Steinmetz, A. (1993) *Kvalitativ forskningsmetodik i praktiken*, Department of Teaching and Learning New York University

Halonen, K., Wallin, R., 2018, *Inspirera unga Inspirera kollegor Dela entusiasmen – En kortpacke full av inspiration för arbete med unga*. Yrkehögskolan Metropolia

Halttunen, R., *Publikarbete med Rosanna: Uppgift 1-4*, 2019 Tillgänglig: <https://www.youtube.com/watch?v=HJ2BrHozR4M> (YouTube)
https://www.youtube.com/watch?v=X8xm_-6N9ZA (YouTube)
<https://www.youtube.com/watch?v=1fVSZADZOBg&feature=youtu.be> (YouTube)
<https://www.youtube.com/watch?v=UfQmTG782FI&feature=youtu.be> (YouTube)

Johansson, C., Tegelid, A., 2005, *Gruppstärkande samarbetsövningar – Hur upplevs och förstås dessa av elever i år 1 och 2?* Luleå tekniska universitet

Intervju om Hokseli Pokseli Poloff med sångpedagog [Google Meet]. 2020

Live music in care- Inspiring and Supporting music in care homes, 2018. Tillgänglig: <https://achoirineverycarehome.wordpress.com/> Hämtad 02.12.2020

Musikhuset, 2016. Tillgänglig: <https://www.musiikkitalo.fi/sv/article/lyssna-musikhusets-publikarbete>

Hämtad 10.1.2020

Nidarosdomens Jentekor, Tillgänglig: <https://www.jentekor.no/om-koret> Hämtad 15.11.2020

Norbusang, 2020. Tillgänglig: <https://www.norbusang.org/radet/> Hämtad 22.11.2020

Ocarina, Tillgänglig: <https://www.ocarinakuoro.fi/kuorot>

Opperabaletti, 2016. *Lyssna, jag komponerar!* Tillgänglig: <https://opperabaletti.fi/sv/repertoar-och-biljetter/lyssna-jag-komponerar-opera/> Hämtad 10.1.2020

Prendergast, M., Saxton, J., 2009 *Applied Theatre: International Case Studies and Challenges for Practice*. Intellect, Bristol, UK/ Chicago, USA

Roth, R., 2016. *Taiteilijaksi vielä vanhainkodissa- taiteen avulla myös muistisairaaseen voi saada vahvan yhteyden*. Aamulehti, Tammerfors

Rothberg, I., 2011 *Publikarbete ska fylla teaterns salonger*. Hufvudstadsbladet, Helsingfors

Sandell, S., 2020 ”*We are all actually the same*”, Sibelius Akademin & Konstuniversitetet, Tillgänglig: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/319253/GRADU%20Susanna%20Sandell.pdf?sequence=1&isAllowed=y> Hämtad 22.11.2020

WaWa-institutet, 2020 Tillgänglig: <https://www.musikhuset.fi/wava-institutet/> Hämtad 22.11.2020

Wiklander, N., Hagerius, J., Abrahamsson, A., Rosenqvist, D., Enberg, M., 2018 *PUBLIK- En antologi om konst, kultur och utveckling*. Kultur i Väst, Göteborg

8 BILAGOR

Inte Layoutat

Bilaga 1. Norbusang slutligt anmälningsskema där medialov anges.

Namn Förnamn Efternamn	Stämma	Mediatillstånd. Får personen synas på fotografier och på video som produceras under festivalen?
	Sopran	Ja
	Alt	Nej
	Sopran	Ja
	Alt	Ja

Bilaga 2. ”Vill din kör ta del av Norbusangs publikarbete?”

Få extra mycket ut av er Norbusang upplevelse!

Ta del av festivalens publikarbete

Mitt namn är Rosanna Halttunen och jag gör praktik för De Ungas Musikförbund i Svenskfinland och jobbar med Norbusang 2019. Jag studerar kulturproducentkap (Bachelor of Culture and Arts) vid Arcada University of

Applied Sciences och kommer att under min praktik att utveckla ett publikarbete för Norbusang som också kommer att bli mitt examensarbete.

Varför?

Syftet med publikarbetet är att skapa ett starkare band mellan körer från de olika nordiska länderna och på så sätt ge mervärde för er festivalupplevelse och samtidigt utveckla den nordiska körgemenskapen.

Hur?

Jag kommer att para ihop er kör med en annan kör från ett annat land som också deltar i Norbusang 2019. Under våren kommer ni få några uppgifter som ni ska göra fram till festivalen och på så sätt vara i kontakt med den andra kören. Jag kommer att vara i kontakt med båda körerna och fungera som koordinator i brevväxlingen men den huvudsakliga kommunikationen är upp till er. Under festivalen kommer båda körerna att träffas och ha gemensamt program. Efter festivalen är jag i kontakt med er för en uppföljning av er upplevelse.

Varför?

Detta ger er möjligheten att bidra i utvecklingen av den nordiska körgemenskapen. Eftersom jag gör detta som mitt examensarbete, kommer det att göras som forskningsarbete. Om ni väljer att delta i publikarbetet, godkänner ni att jag använder körens namn, bilder på kören och intervjuer i min slutrapport och examensarbete. Dessa uppgifter används enbart för forskningssyfte då ni är en del av publikarbetet och mitt examensarbete. Forskningsarbetet kommer att publiceras på www.theseus.fi.

Vid frågor vänligen kontakta:

Rosanna Halttunen
Praktikant
rosanna@dunk.fi
+358 40 187 0479

Martin Enroth
Praktikhandledare
martin@dunk.fi
+358 40 715 4697

Bilaga 3 Övningskategorier

Lära känna varandra:

Jag gillar:

Alla står eller sitter i en ring och en i taget säger sitt namn och en frukt eller föremål som de gillar som börjar på första bokstaven i förnamnet. Därefter upprepar de andra i kör namnet och föremålet. Detta fortsätter tills alla sagt sitt namn och ett föremål.

Namn och rörelse:

Denna lek fungerar på liknande sätt som *Jag gillar* men istället för att säga ett föremål gör man en rörelse som alla upprepar.

Filtleken:

Först ska alla säga sina namn i tur och ordning. Därefter delar man in alla i två grupper som sätter sig mittemot varandra. Två ledare håller upp en filt mellan grupperna och en från vardera grupp sätter sig på var sin sida om filten så att de sitter mitt emot varandra. Ledarna räknar till 3 och släpper sedan taget om filten så att deltagarna ser varandra. Den som snabbast säger namnet på den som sitter på andra sidan filten vinner. Den som förlorar flyttar sig till motståndarlagets sida. Leken fortsätter tills alla fått delta eller tills det inte längre finns gruppmedlemmar på den andra sidan.

Inre-yttre cirkel:

Gruppen delas på två. Ena gruppen ställer sig i en cirkel och är svängda utåt. Den andra gruppen ställer sig i en cirkel runt om den inre cirkeln och är svängda inåt. Då har alla en person mitt emot sig. Denna lek kan också kallas för *speed-dating*. Paren har 3-4 minuter på sig att tala om något ämne eller fråga som ledaren på förhand bestämt. Då tiden är slut roterar den yttre cirkeln ett steg åt höger så att alla får en ny person framför sig och då startas tiden igen. Leken fortsätter tills man gått igenom hela varvet.

Samarbetsövningar:

Rockringen:

Det ska finnas lika många rockringar som det finns deltagare. Ringarna läggs ut på golvet och alla springer omkring ringarna och då musiken stannar ska alla ställa sig i en av ringarna. Ringarna blir färre för varje gång musiken stannar. Alla deltagarna ska rymmas i ringarna och leken tvingar deltagarna att jobba tillsammans så att alla ryms med. Leken fortsätter till det inte längre är möjligt att få alla med.
(se Johansson, C., & Tegelin, A., 2005)

Vem är rädd för vargen?

En väljs att vara vargen och ställer sig i mitten av utrymmet eller planen. Alla andra ställer sig på ett led på en sida av utrymmet/planen. Vargen ropar "vem är rädd för vargen?" och de andra svarar "Inte jag!" Då springer alla till andra sidan av utrymmet och vargens uppgift är att fånga så många som möjligt. De som blir fångade blir sedan till en del av vargen. Alla som är vargen tar varandra i händerna och ropar nu tillsammans "vem är rädd för vargen?" Nu blir leken aningen svårare då vargen består av flera personer som tillsammans ska jobba för att fånga de andra. Leken tar slut då det bara finns en kvar som inte blivit fångad. I följande varv är det den personen som börjar som vargen.

Ställ er i led:

I denna övning används inga ord. Ledaren säger en kategori som t.ex. längdordning och då ska gruppen utan att använda sig av ord ställa sig i längdordning. Man kan också använda ålder, födelsedag, födelsemånad, födelseår och antalet syskon för att göra denna övning.

Skapa gruppkänsla:

Skrattleken:

Alla deltagare lägger sig på golvet i ett led så att man har huvudet på någon annans mage. Den första i ledet börjar med att säga "hah". Sedan säger den andra i ledet "hah hah" och för varje person läggs ytterligare ett "hah" till. Då man säger "hah" ska man försöka ha ett så neutralt ansiktsuttryck som möjligt. Leken fortsätter tills alla börjar skratta. (se Johansson, C., & Tegelin, A., 2005)

Berättelse genom ljudlandskap:

Ledaren väljer en bild eller en situation som gruppen tillsammans ska skapa en ljudvärld kring. Ljuden kan skapas med rösten eller med kroppen och gruppen berättar tillsammans en berättelse genom ljud. (Hälonen, K., 2018, s. 7) (se Johansson, C. & Tegelin, A., 2005, s.2)

Gemensamma uppsjungningar:

Lär gruppen en insjungningsramsa eller melodi och inled varje träff med den. Då alla gör någonting tillsammans skapas en gruppkänsla.